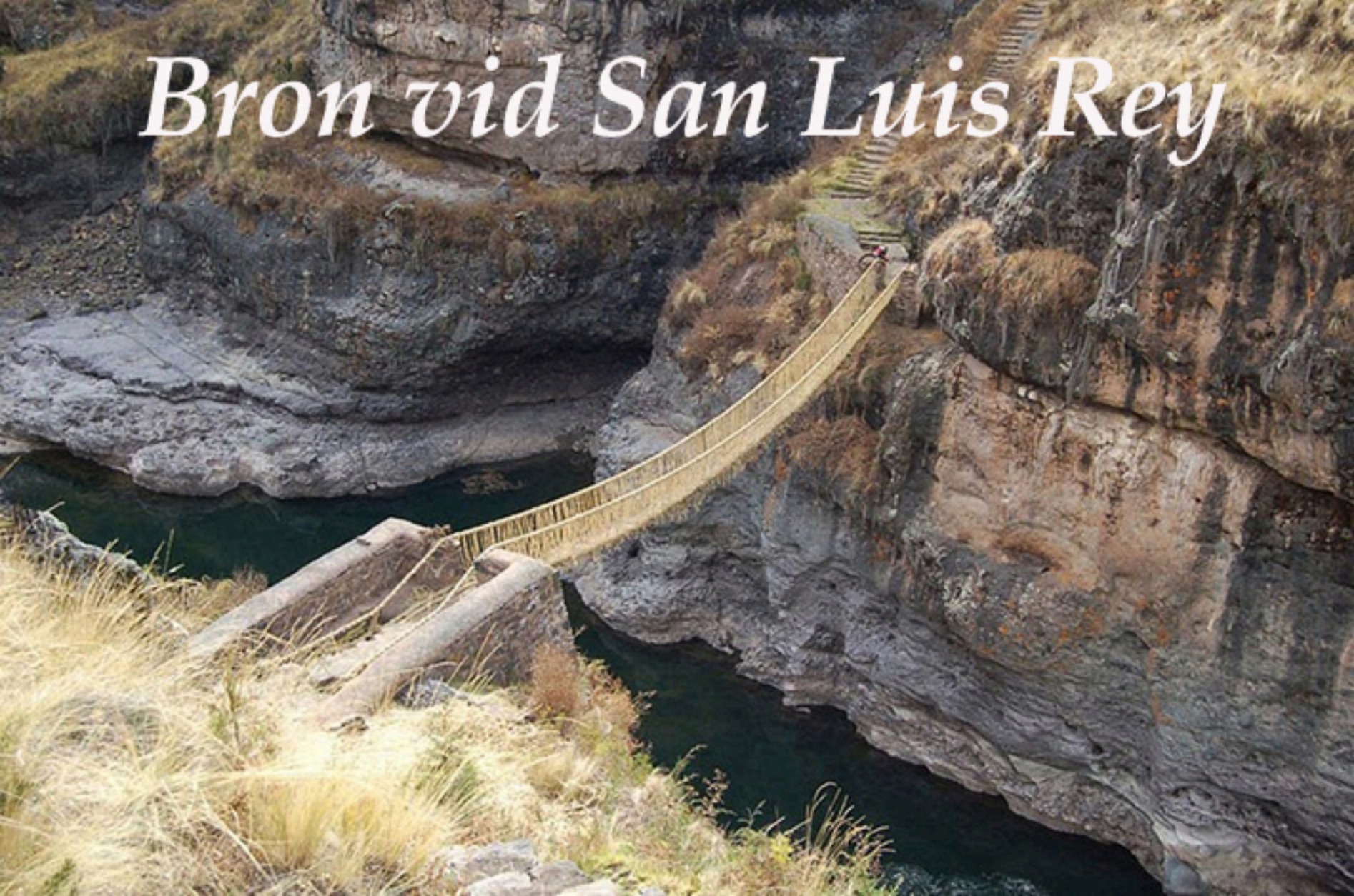

Bron vid San Luis Rey

Bron vid San Luis Rey

Dramatisering av Thornton Wilders berömda roman från 1927,

av Christian Lanciai (2016)

Personerna:

Don Jacinto
Broder Juniper
La Perichole
en nunna
Kapten Alvarado
munkar i inkquisitionen
Doña Clara

Handlingen äger rum i Peru efter fredagen den 20 juli 1714.

Akt I scen 1.

Don Jacinto Jag förstår att det var en katastrof, men vad hjälper det att älta den?

Juniper Men jag kan inte förstå den och vill så gärna förstå den.

Don Jacinto Det är ingenting att förstå. Det gick som det gick, och det är bara att konstatera faktum och begrava de förolyckade.

Juniper Men vad gjorde de för att förtjäna detta?

Don Jacinto Grubbla inte över det. Då blir du bara konstig.

Juniper Men Don Jacinto, vi är båda präster och högutbildade teologer. Vår utbildning går ut på att vi skall se en mening med allt, då det gudomliga som vi tjänar finns med överallt.

Don Jacinto Men här handlar det bara om en helt vanlig olycka. Sådant händer varje dag. Gud kan inte hållas ansvarig för olyckshändelser. Det fastslår redan Thomas av Aquino.

Juniper Skämtar du? Driver du med mig? En helt vanlig olycka! Den bron har hållit i fem hundra år och betraktats som något av det säkraste i hela Anderna. Och så brister den plötsligt utan den ringaste anledning just när fem av landets oskyldigaste personer är på väg över den, av vilka en rentav är ett menlöst gossebarn!

Don Jacinto Oskyldiga? De var vanliga människor, och ingen av dem var något praktexempel på Guds bästa barn. Markisinnan till exempel var ju oanständigt rik och känd för sin dryckenskap. Hon uppträdde ju till och med berusad på teatern.

Juniper Medan den skamlösa skådespelerskan klarade sig. Hon skulle också ha färdats över bron vid tillfället men stannade genom ödets makt hemma just den dagen.

Don Jacinto Och onkel Pio. Han var ju en ökänd libertin.

Juniper Vill du påstå att de alla fem förtjänade att kastas ner i avgrunden?

Don Jacinto Inte alls. Men ingen kan rå för att de gjorde det.

Juniper Men här föreligger ett mysterium.

Don Jacinto Vari ligger mysteriet?

Juniper Att de alla fem just var så maximalt oskyldiga. Det lilla barnet, som bars av den stumme tolken, som just hade förlorat sin bror, den unga nunnan utan en ond tanke i hela sitt liv, markisinnan, som var hela landets välgörerska, och den självupppoffrande onkel Pio. Till mysteriet kommer att bron gav vika just under dem och just när de passerade, medan den hållit hur tunga karavanlaster som helst i många hundra år utan att ens knaka.

Don Jacinto Vart vill du komma?

Juniper Jag vill utforska mysteriet. Jag vill ta reda på vad de fem hade gemensamt, om de hade något annat gemensamt än sin oskuld. Jag vill utforska det ödets krafter som förde dem samman just denna ödesdigra dag. Jag vill förstå detta gåtfulla metafysiska sammanhang, som ter sig som det mest obegripliga som någonsin har hänt oss.

Don Jacinto Jag är rädd att du inte kommer att komma någon vart.

Juniper Ändå ämnar jag försöka.

Don Jacinto Vad tänker du göra?

Juniper Jag tänker dokumentera deras liv så noggrant i detalj som möjligt. Jag skall samla dem i en bok och sedan se om jag kan dra någon slutsats av summeringen.

Don Jacinto Jag varnar dig. Du kan komma till resultat som icke gagnar någon.

Juniper Sanningen kan aldrig skada någon.

Don Jacinto Och du tror dig kunna utforska någon sorts gudomlig sanning i denna massiva tragedi?

Juniper Jag anser att möjligheten finns.

Don Jacinto Jag kan inte önska dig lycka till, men du blir skyldig att redovisa resultaten för dina överordnade.

Juniper Naturligtvis. Det skall bli min glädje att redovisa alla resultat jag kan komma fram till.

Don Jacinto Jag hoppas du inte kommer fram till några för din egen skull.

Juniper Vad är du rädd för?

Don Jacinto Ingenting, men jag är rädd för din skull. Jag är rädd att du kan komma att riskera din själ.

Juniper Jag har aldrig varit rädd för något, varken att riskera livet eller min själ i min strävan efter sanningen.

Don Jacinto Jag har varnat dig. Jag tvär mina händer. Farväl, Don Juniper.

Juniper Vi återkommer, Don Jacinto. (*Denne går.*)

Vad är han rädd för? Jag förstår det inte. Vilken fara och vad ont kan ligga i försåt i kartläggningen av oskyldiga människors liv i försöket att förstå deras öden? Nej, det kan inte ligga någon fara däri. Det kan bara leda till godo genom kunskap och upplysning, och i bästa fall kan vi rentav lära oss något av detta oerhörda mysterium.

Scen 2. Ett kloster i bergen.

Perichole (maskerad, med slöja) Jag vill inte träffa honom.

Nunnan Men han vill er inget ont.

Perichole Jag känner honom inte. Vad vill han?

Nunnan Han vill tala med er om de förolyckade.

Perichole Varför det? De är förolyckade. Ingenting kan föra dem tillbaka.

Nunnan Han om någon kan trösta er.

Perichole Nej, ingen kan trösta mig, för jag har ingen sorg, för den har redan förtärt sig själv och mig så att jag ingenting har kvar.

Nunnan Han har kommit hit hela den långa vägen bara för att få träffa er.

Perichole Som om jag vore något att träffa.

Nunnan Det minsta ni är skyldig honom för hans självuppoftning är en smula hövskhet.

Perichole Ni gör mig nyfiken på honom. Vem är han egentligen?

Nunnan Han är munken som skulle ha gått med de andra över bron men blev uppehållen och såg de andra förgås.

Perichole Då blir han intressant. Då grubblar han liksom jag över frågan 'varför dem och inte jag'.

Nunnan Jag tror det är hans problem.

Perichole Visa in honom. (*Nunnan går.*) Försöker han se något metafysiskt i det inträffade? Han kan ju knappast vara intresserad av mig. (*Juniper kommer in.*)

Välkommen, broder. Vad förskaffar mig den äran?

Juniper Ni hör liksom jag till dem som orättvist överlevde medan fel personer tycks ha förolyckats.

Perichole Alldeles riktigt. Vad kan ni göra åt det?

Juniper Ingenting. Men just det att jag överlevde ger mig genom mitt samvete den skyldigheten mot de förolyckade att göra allt för att göra dem rättvisa.

Perichole Hur? De är döda. Ni kan ingenting göra för dem.

Juniper Just mot de döda, som aldrig kan återgälda en för vad man gör för dem, är det livets största välgärning att göra något för.

Perichole Och vad menar ni att ni kan göra för dem?

Juniper Kanske återupprätta dem. Varken onkel Pio eller markisinnan hade landets bästa rykte.

Perichole (ser bort) Jag bar mig skamligt åt mot henne.

Juniper Vilket hon inte tycks ha förebrått er.

Perichole Jag uppsökte henne enkom för att be henne om förlåtelse. Hon avvisade min förbön och övergöt mig i stället med välsignelser och gåvor. Hon var hur generös som helst.

Juniper Det tycks hon ha varit mot flera fallna kvinnor.

Perichole Hennes dotter stod inte ut med henne utan rymde och reste hem till Spanien. Den stackars gamla narraktiga skatan levde bara för sin korrespondens med henne.

Juniper Varför kallar ni henne skata?

Perichole Hon var en parodi på sig själv. Hon var den rikaste kvinnan i landet men också den löjligaste och naivaste. Hon förstod inte själv hur grym jag var mot henne, när jag gjorde henne till åtlöje på teatern. I stället förvärrade hon scenen med att göra ett spektakel av sitt berusade tillstånd. Den stackars gamla tokan. Hon hade kunnat vara Perus drottning men skämde bara ut sig.

Juniper Men hennes goda egenskaper var aktningsvärda.

Perichole Det var just det som var felet med henne. Hon hade bara goda egenskaper. Hon var den ömmaste av mödrar mot en dotter som inte förtjänade hennes kärlek. Hon var grandios sentimental och kunde aldrig få nog av att få utgjuta sina översvallande känslor. Hon var ett monster av kärlek. Men alla skrattade åt henne, ingen kunde ta henne på allvar, då hennes yttre så illa motsvarade hennes inre.

Juniper Ni menar att skönheten, äktheten och ärligheten i hennes själ kom bort i hennes fysiska oformlighet och notoriska dryckenskap.

Perichole Ungefär så.

Juniper Hur allvarlig var hennes så kallade dryckenskap egentligen? Alla unnar vi oss ett glas ibland, men drack hon verkligen allvarligt mera än oss andra? Hon gav mig intrycket i sin välbeställda grandiositet att hon måste ha något stort förflutet. Hon kanske rentav var en skönhet i sin ungdom och firad som sådan, och hon fick ju faktiskt en dotter, som hon uppriktigt älskade. Åtminstone tyder breven på det. Men vad hade dottern för anledning att förakta henne och sky henne?

Perichole Det paret föll långt från trädet. Hon hade ingenting gemensamt med sin mor. Hon var bortskämd, dryg och kräsen och därtill oförskämt otacksam. Hon hade sin mor att tacka för allt men kunde aldrig visa tacksamhet. Hon reste till Spanien bara för att komma bort från sin mor och hennes översvallande generositet, som hon kände att kvävde henne. Men mest av allt rymde hon från sitt hem med dess trygghet och rikedom för att det tråkade ut henne.

Juniper En typisk rikemansdotter alltså. Det borde ha krossat vilken moders hjärta som helst.

Perichole Korrespondensen räddade henne. Genom den kunde hon fortsätta älska och dyrka sin dotter per distans, då det att dottern var så fjärran innebar den fördelen att markisinnan ostört kunde fortsätta idealisera sin dotter, hur litet hon än förtjänade det.

Juniper Så orättvist att ett så varmt modershjärta bara skulle lönas med motsatsen av vad det förtjänade.

Perichole Men markisinnan var inte bara nådig, rik och barmhärtig. Hennes innerliga värme och generositet kom sig mera av att hon hade ett svårt lidande bakom sig än av att hon haft någon storhetstid som firad skönhet. Jag vet inte om hon någonsin var vacker. Hennes yttre tydde inte på det. Snarare hade hon alltid varit ganska alldaglig och enkel även till det yttre, men lidandet förädlade henne till att på äldre dagar bli vår mest betydande välgörerska.

Juniper Vad var det för ett lidande? Vet ni något?

Perichole Efter att jag själv fått träffa henne blev jag intresserad av hennes person och började forska i hennes bakgrund. Hon var enda dottern till en hatad far, som lurade alla stadens medborgare på pengar som hattmakare. Han var en iskall affärsman som bara tänkte på egendom och pengar. Markisinnan växte upp som ett ensamt barn, då modern tidigt lämnade henne, förmodligen driven av sin grymme man in i döden genom ett synnerligen olyckligt äktenskap. Därför ville markisinnan aldrig gifta sig, men familjen tvingade henne, och hon nödgades ingå ett lika olyckligt äktenskap som sin mor. Dottern räddade hennes liv, efter sin enda födsel kunde hon leva helt för dottern och glömma sin obetydliga man, men hennes största tragedi var troligen att dottern blev precis som hennes far: kall och beräknande, distansierad och kritisk mot allt vad modern gick för. Likväl förstod eller genomskådade aldrig modern sin dotters hjärtlöshet och omänsklighet utan fortsatte i sin blinda naivitets oskuld att älska och dyrka henne, och det var kanske vad som ändå räddade henne.

Juniper Dock sökte hon sin tröst i flaskan.

Perichole Hon var frisk annars. Hon behövde aldrig några andra mediciner. Vinet var väl för henne som ett tröstens livsexlixir som åtminstone gjorde att hon alltid kunde sova gott, och det förakt och hån som detta gav anledning till hos sin dotter och hos folket, som aldrig glömt sitt hat mot familjen genom hennes far, förstod ingen hur grymt och orättvist det var.

Juniper Och själv deltog ni i det och skördade lagrar på scenen genom ert förlöjligande av henne.

Perichole Hela staden deltog i skymfandet av henne. Hon var en löjlig visa att ha roligt åt för alla. När jag parodierade henne på teatern medan hon själv satt främst på första raden råkade hon just den aftonen vara mera på lyran än vanligt. Genom sitt uppträdande förhöjde hon min parodi. Folket jublade, alla skrattade, både åt henne och åt mig på scenen, medan hon själv inte ens var medveten om hur hon skämdes ut. Det bekom henne i själva verket inte. Det förstod jag när jag efteråt besökte henne för att be henne om ursäkt. Då insåg jag plötsligt den makabra orättvisan i hela stadens begabbelse av henne, samtidigt som jag fick respekt för hennes storhet som människa. Hon råkade helt enkelt bara vara född till storsinnet.

Juniper Och det fick er att ångra hela er karriär.

Perichole Inte alls. Jag ångrade ingenting, utom just min parodi på henne, som jag tog tillbaka och som hon tveklöst förlät mig när jag bad henne.

Juniper Men varför lämnade ni då scenen och Lima?

Perichole Vet ni inte det?

Juniper Hur skulle jag veta det? Jag går aldrig på teatern.

Perichole Men ni måste ha hört något.

Juniper Vad måste jag ha hört?

Perichole Lyckades jag så bra med att dölja min hemlighet? Varför tror ni jag aldrig tar emot besökare? Varför tror ni jag gömmer mig bakom min slöja? Varför tror ni jag aldrig visar mitt vackra ansikte mera?

Juniper Jag har inte den blekaste aning.

Perichole Jag fick smittkoppor. Så fort det stod klart för mig vad det var drog jag mig tillbaka omedelbart och lämnade staden för att isolera mig här uppe i bergen bortom allt folkliv. Kanske det var min straffdom för mitt lösaktiga liv som ledande skådespelerska med både vicekonungen och tallösa andra som mina älskare, eller för att jag deltog i hånandet av markisinnan, men det grymmaste straffet var inte själva sjukdomen med dess för livet vanställande ärr, utan det faktum att jag måste överleva mig själv och inte fick gå under med de andra i haveriet vid San Luis Rey.

Juniper Så ni ser ingen mening med att ni klarade er?

Perichole Ingen alls, om det inte var en extra straffdom, som om jag inte redan straffats tillräckligt. Mitt barn straffades dessutom, då Esteban skulle ta det med sig till Lima för att få sin uppfostran. Båda störtade med bron. Frågan är vem som var mera oskyldig, Esteban eller mitt barn eller markisinnan.

Juniper De verkar alla tre ha varit maximalt oskyldiga.

Perichole Just det, medan jag måste leva, den enda skamlösa och skyldiga i hela sammanhanget.

Juniper Onkel Pio?

Perichole Utomordentligt lastbar och äventyrlig, en sann libertin men också en varm människovän. Trots sin vidlyftighet var han övervägande god och förtjänade lika litet som de andra att förgås i fallet.

Juniper Som jag ser det står vi inför ett överväldigande mysterium. Alla dessa fem personer som förolyckades i fallet, Esteban onkel Pio, ert barn, markisinnan och hennes skyddsling jungfru Pepita från klostret framstår mer och mer som offrade helgon som i sin död fann något av ett apotheos.

Perichole Skulle Gud då ha offrat dem genom en oerhörd orättvisa?

Juniper Gud hade ingenting med saken att göra. Det var deras sak, inte Hans.

Perichole Tänker ni skriva det i er bok?

Juniper Jag finner detta mer och mer att vara sanningen, och den måste jag skriva ner.

Perichole Vad tänker myndigheterna säga om det?

Juniper Vad *kan* de säga om det?

Perichole Inkquisitionen kan finna något att anmärka på.

Juniper Inkquisitionen tillhör min egen heliga kyrka. Om jag gör mig skyldig till rättfärdigande och upprättelse av dessa fem oskyldigt förolyckade kan det bara vara ett Gudi behagligt arbete som inkquisitionen inte skulle kunna annat än respektera.

Perichole Inte om det framgår att Gud antingen inte hade något med saken att göra eller att han offrade fem oskyldiga åt en orättvis död.

Juniper Mitt uppsåt är gott och kan inte misstolkas.

Perichole Jag är rädd att en myndighet som inkquisitionen kan misstolka vad som helst genom att ge det en personlig tolkning som skiljer sig från avsikten.

Juniper Kan de vara så blinda?

Perichole Kan ni vara så blind och naiv att ni inte ser det? Då är ni lika menlös som markisinnan.

Juniper Jag kan inte förneka mitt arbete och måste slutföra det, som min skyldighet mot de fem förolyckades öden och själar.

Perichole Det är vackert av er, men ni måste ta min varning på allvar.

Juniper Jag kommer inte undan min plikt.

Perichole Det är ert öde. Jag hoppas vid Gud att detta inte leder er till en lika himmelskriande orättvisa som de fem oskyldigas död.

Juniper Jag är inte rädd.

Perichole Därför är jag mycket rädd för er skull.

Juniper Jag har inget val. Jag bara måste gå till botten med denna hemlighetsfulla tragedi, som kan hålla en viktig metafysisk hemlighet förborgad med ett budskap till oss dödliga.

Perichole Kanske de fem så våldsamt och plötsligt förolyckade försöker nå oss från andra sidan med detta budskap?

Juniper Tror ni det är möjligt? Hade någon av dem någon anledning?

Perichole Knappast markisinnan. Hon var färdig. Mitt barn förstod ännu ingenting. Pepita och Onkel Pio? Knappast. Pepita var för enkel, och onkel Pio för pragmatisk. Men kanske Esteban...

Juniper Vad var det med Esteban?

Perichole Han hade ju en bror som dog. De var ett mycket märkligt tvillingpar. De var som gifta med varandra och höll alltid ihop och höll sig till och med ett eget språk som bara de förstod. Det var jag som kom emellan dem, vilket ledde till den enes död.

Juniper Hur så?

Perichole De arbetade som kopister. De kopierade noter och sånger åt körerna och sångarna, de kopierade hela motetter och användes flitigt som sekreterare, och det var så jag kom i kontakt med dem. Jag behövde någon att diktera mina hemliga brev för och anförtro som budbärare.

Juniper Vilken av dem?

Perichole Man kunde inte se någon skillnad på dem. Ibland utgav de sig för att vara den andra, så man kunde aldrig vara säker. Jag trodde jag anlidade Manuel, men han blev kär i mig. Detta kom emellan deras brödraförhållande och störde dem. Då beslöt Manuel att avsluta sin kontakt med mig och nekade att skriva ner fler brev. Men jag var inte färdig och sökte upp dem igen. Jag hittade Esteban, men han sade att han var Manuel. Jag trodde att jag fått Manuel tillbaka, men det var Esteban. Det blev bara ett brev. Kort därpå blev Manuel sjuk. Han skadade sig i benet, och det blev blodförgiftning och kallbrand. Han dog på några dagar.

Juniper Ni kan inte beskylla er själv för detta.

Perichole Det gör jag inte heller. Det var en olyckshändelse, men tvillingar är sårbara. Jag tror Manuels snabba sjukdomsförlopp var en nervös reaktion på chocken av att Esteban tagit upp en kontakt med mig som han hade brutit för Estebans skull.

Juniper Hur tog Esteban hans död?

Perichole Han blev som en skugga av sitt forna jag. Han lämnade Cuzco och reste ner till Limas hamn för att arbeta där som hamnsjåare men kom snart tillbaka igen. Han var helt vilsen i tillvaron utan sin bror. En kapten Alvarado kom efter honom och övertalade honom att följa med på en större expedition. Esteban var svår att övertala, han ansåg inte att han kunde lämna Peru, men så en kväll försökte han hänga sig. Kapten Alvarado satt i krogen under och hörde misstänka ljud från vinden och rusade instinktivt upp och lyckades rädda ynglingen just när han sparkat undan stolen. När kapten Alvarado räddat hans liv och han var spak och medgörligt apatisk hade kaptenen ingen svårighet mer att övertala honom att följa med ut på en hälsosam resa. De lämnade Cuzco tillsammans, men kaptenen kunde inte gå över bron med sina djur utan måste ta en längre väg ner i ravinen och använda en färja över strömmen. Men Esteban vandrade med de andra över bron.

Juniper Är kapten Alvarado kvar i landet?

Perichole Jag tror inte det. Om han är det är han i Lima.

Juniper Jag ska söka upp honom där. Han kan berätta mer för mig om Esteban. Var det åt honom ni anförtrodde ert barn?

Perichole Ja, det var det. Pepita gick och stödde markisinnan, medan onkel Pio gick med Esteban.

Juniper Och jag skulle ha gått med dem. Varför gjorde jag inte det? Vad hindrade mig? Varför dröjde jag kvar så helt utan anledning? Varför skulle dessa fem oskyldiga människor gå under och jag behöva se på utan att kunna följa med dem? Jag känner mig skyldig till ett brott av bristande solidaritet, och min skuld för att jag ensam lever av dem är större än vad någons kunde vara till deras död. Så känns det.

Perichole Det är tomheten efter dem som plötsligt nödgats bryta upp. Det ger alltid anledning till obefogade skuldkänslor. Mina skuldkänslor var i så fall åtminstone berättigade.

Juniper Omöjligt.

Perichole Jag var skyldig till barnet, och mitt straff blev att det offrades. Jag var skyldig till Manuels död, och mitt straff blev att även Esteban offrades. Jag deltog i vanärandet av markisinnan och hennes offentliga förlöjligande, och mitt straff blev att även hon offrades. Onkel Pio var min släkting, som tog hand om mig och beskyddade mig under hela livet, jag var honom alltid otacksam, och mitt straff blev att även han offrades. Jag ensam var skyldig till alla deras död.

Juniper Så får ni inte säga.

Perichole Jag har sagt det. Som om jag inte redan hade bestraffats tillräckligt för mitt utsvävande liv som mångas älskarinna genom den ohyggliga sjukdomen som vanställt mig för livet, så måste jag även överleva mina närmaste och min egen son, som offrades bara för att min skuld skulle få överväldiga mig med extra

förkrossande tyngd. Nej, broder Juniper, ni var precis lika fullständigt oskyldig som alla de orättvist offrade.

Juniper Nämn dem inte orättvist offrade. Det var en olyckshändelse och ingenting annat.

Perichole Var det? Den bron har hållit i fem hundra år och var den säkraste mellan Lima och Cuzco! Varför skulle den brista under bara fem personer, när i århundraden karavaner gått över den? Och varför skulle den brista under just dessa fem, vilkas samtliga öden jag var medskyldig till? Och Manuel dessutom, som redan gått orättvist i döden tidigare som ett preludium till den stora katastrofen. Att ingen såg det som ett varsel.

Juniper Det är detta stora mysterium vi har att utröna. Var det en fingervisning av den högre makten, eller var det faktiskt bara en banal olyckshändelse som vilket bergsras som helst?

Perichole Det måste ni ju klart kunna se i sin självklarhet, att det inte kunde vara en tillfällighet, när alla de fem ödena och mitt med dem var så intimt sammanvävda med varandra redan.

Juniper Men vad var meningen? Om det inte bara var en banal olycka så måste det ha haft en mening. Kan ni förstå den?

Perichole Det är er sak som teolog att ta reda på den. Men jag fruktar att resultatet kan bli motsatsen till teologiskt.

Juniper Hur så?

Perichole Det är bara en känsla, ett utslag av min instinkt och intuition. Bad inte er ordensbroder att lägga ner undersökningen från början?

Juniper Jo.

Perichole Han kände på sig samma sak.

Juniper Jag kan inte lägga ner den.

Perichole Nej, det kan ni inte, även om ni skulle vara medveten om att den skulle få fruktansvärda konsekvenser.

Juniper Jag förstår inte vad ni är rädd för.

Perichole Det förstår inte jag heller, men något är det.

Juniper Låt oss gå över till onkel Pio.

Perichole Ack, ni river upp alla mina sår, det ena efter det andra.

Juniper Man måste kunna göra detta om såren skall kunna läkas.

Perichole Jag behandlade honom skamligast av alla, och ändå var han den som stod mig allra närmast.

Juniper Närmare än alla älskare?

Perichole Han gav mig allt. Det var han som gjorde mig. Det var han som upptäckte mig och drog upp mig ur dyn och lärde mig allt om teatern. Utan honom hade jag inte blivit mer än en rännstenshora. Han gjorde mig till primadonna.

Juniper Och vad hände sedan? Varför lämnade ni honom och teatern?

Perichole Ack, fader Juniper, jag var ju allas käreasta. Alla dyrkade mig. Onkel Pio gjorde mig till ett helgon fast tvärtom, jag var teatern och kärlekens helgon men ingalunda något kyskt helgon. Han såg en sport i att göra allt för att främja mig på

alla tänkbara områden, och jag blev ju faktiskt en så lysande och firad skådespelerska att jag inte hade någon konkurrens alls, men man behöver konkurrens och utmaningar. Annars får man tråkigt. Det fick jag till slut och lämnade därför teatern, vilket onkel Pio aldrig kunde smälta. Han gav sig aldrig i sina försök att få mig att återvända. Han hotade till och med skicka mig till Madrid för att jag skulle göra en ännu mera lysande karriär där. Jag vägrade. Och så fick jag smittkopporna. Då var det bara att dra sig tillbaka hit till mitt lanthus i ödemarken och klippa av alla band med mitt tidigare liv. Därför klippte jag också bort onkel Pio. Men han gav sig inte utan kom upp hit i bergen efter mig.

Juniper Visste han om er sjukdom?

Perichole Naturligtvis visste han om det. Alla visste om det. Alla talade om det och hånade mig in absentia. Jag hade ju varit landets främsta skönhetsgudinna och näst intill drottning, jag födde ju faktiskt tre barn åt vicekungen, han var inte min sämsta älskare, och så får denna skönhetsgudinna och okrönte drottning av Peru smittkopporna. Vilken visa!

Juniper Men då måste han väl ha förstått att ni inte kunde komma tillbaka till tiljorna.

Perichole Det var inte därför han kom hit. Han ville ta min son ifrån mig. Han ville ge honom uppfostran och utbildning och ta honom med sig till Lima. Men lille Jaime var sjuk. Därför lät jag honom inte vara med sina syskon hos vicekungen utan trodde att den friska bergsluften kanske skulle göra honom frisk, men det blev han inte.

Juniper Så onkel Pio övertalade er att låta honom få ta med sig er son till Lima för att ombesörja hans hälsa och förkovran.

Perichole Det var en god vilja som jag inte kunde vägra, fastän lille Jaimes fall var hopplöst. Han var epileptiker, och vem kan bota det? Anfällen kommer plötsligt och hur olämpligt som helst, och lille Jaime fruktade ingenting så mycket som att råka ut för ett anfall i sällskap. Onkel Pio åtog sig ett hopplöst fall, som bara skulle vålla honom själv extra bekymmer och lidanden, men han ville göra det för min skull.

Juniper Och så störtade de båda ner i avgrunden. Vilken ironi.

Perichole Lämna mig i fred nu, broder Juniper. Fortsätt med era undersökningar så mycket ni vill, intervjuar även kapten Alvarado och Don Andrés, men jag har ingenting mera att kunna bjuda er. Jag var den enda av alla dessa offer som faktiskt önskade min egen död, alla de andra hade något att leva för, och så är jag den enda som måste leva vidare medan alla de andra inklusive stackars Manuel, som älskade mig, offrades för ingenting. Vad i all världen kan vara meningen med en sådan absurd ironi?

Juniper Det är det som är frågan. Jag ber ändå om er tillåtelse att få komma tillbaka om jag skulle behöva ytterligare detaljkompletteringar. Men jag skall följa er maning och först ha samtal med både Don Andrés och kapten Alvarado.

Perichole Jag tror inte de kan hjälpa er med annat än bidra till färdigställandet av er högst betänkliga bok, som kan vålla er utomordentliga besvärligheter.

Juniper Varför?

Perichole Därför att ni forskar efter sanningen. Ingenting kan vara mera förödande i dess förintande nakenhet.

Juniper Jag tar risken. Det ingår i mitt kall.

Perichole Skyll er själv. Jag tvår era händer och bereder mig på det värsta ödet av alla de inblandades inklusive ert, nämligen att tvingas överleva er alla med både lyte, vanära och obotlig grämelse utan ände.

Juniper (reser sig) Jag kommer tillbaka. (*kysser artigt hennes hand till avsked*) Om inte för annat, så för att jag tror att jag är den enda som kan trösta er. (*går*)

Perichole (efter hans försvinnande) Vilken naiv narr och kanske den värsta av dem alla! Markisinnan hängav sig patetiskt hela livet åt illusionen om sin dotters obefintliga dygder och behag, onkel Pio har hela sitt liv hängivit sig åt dyrkandet och främjandet av min ovärdighet i ett försök att göra den till motsatsen, stackars Esteban hade bara sin bror att leva för och följde honom i döden, och jungfru Pepita trodde hon kunde finna ett bättre liv utanför klostret hos markisinnan och fann i hennes sällskap bara sin undergång och död. Och så kommer broder Juniper hit och tror att han kan få ordning på detta metafysiska kaos av ödets extrema orättvisa och gudlöshet. Jag befarar att han är den värsta narren av alla.

Scen 3. En hamnkrog i Callao.

Kapten Alvarado sitter vid ett bord för sig själv men umgås förstrött med omgivningen, när broder Juniper kommer in och frågar sig fram till honom.

Juniper (slår sig ner) Kapten Alvarado, förmodar jag?

Alvarado Den samme. Med vem har jag den äran?

Juniper Broder Juniper.

Alvarado Naturligtvis. Nu minns jag. Ni var med den där dagen.

Juniper Och ni också.

Alvarado Jag såg dem störta ner och kunde ingenting göra.

Juniper Samma här. Men ni såg dem nerifrån, medan jag såg dem uppifrån.

Alvarado Hur kan jag hjälpa er? Varför har ni sökt upp mig?

Juniper Jag var rädd att ni redan hade lämnat landet.

Alvarado Jag är på väg, men jag beslöt att vänta till efter begravningen. En av dem var ju landets förmögna och på sitt sätt mest legendariska dam. Det blir en stor ceremoni i katedralen, och kyrkan kommer att fyllas genast.

Juniper Jag har sökt er överallt och prisar min lyckliga stjärna att jag funnit er.

Alvarado Men vad kan jag göra för er?

Juniper Ni var ju god vän med Esteban och räddade livet på honom vid ett tillfälle.

Alvarado Det stämmer. Han skulle ha seglat med mig. Allt var klappat och klart. Jag skulle öppna ett nytt liv för honom. Han var helt inställd på att börja om från början. Och så händer det här.

Juniper Det är en så omfattande och otrolig katastrof att jag har beslutat gå till botten med den. Därför skriver jag en bok om de fem ödena, men många frågetecken förblir obesvarade.

Alvarado Det tror jag det. Händelsen var otrolig. Den bron har hållit sedan Inkarikets storhetstid och var den säkraste i Anderna. Det hette om den, att så länge den höll ihop vägen mellan Cuzco och Lima skulle Inkariket aldrig falla. Nu har den rasat och det egentligen utan anledning, den var inte utsliten och hade hållit hur tunga och långa karavaner som helst, så man frågar sig vilket imperium som nu skall rasa? Det spanska? Det tror jag inte.

Juniper Hur kände ni Esteban?

Alvarado Båda bröderna arbetade periodvis för mig här i hamnen. De lastade och avlastade fartyg. De behövde komma bort från Lima och från bergen ibland. Den ena arbetade ju för den där primadonnan och blev olyckligt kär i henne. Det höll på att sluta i katastrof.

Juniper Det slutade i katastrof. Manuel dog ju.

Alvarado Av blodförgiftning. Det var inte hennes fel.

Juniper Ändå är det omöjligt att inte sammankoppla hans öde med La Pericholes, just för att han var tragiskt kär i henne, vilket skadade tvillingförhållandet.

Alvarado Jag vet. De var oskiljaktiga och helt beroende av varandra. När Manuel dog blev Esteban som en skugga av sig själv, som om det var han som skiljts från livet och inte brodern. Det var hjärtskärande att se. Jag kunde inte låta honom gå under. Han hotade att försvinna och skingras som en skugga. Därför tog jag mig an honom, men ändå försökte han hänga sig. Lyckligtvis höll jag ett ständigt vakande öga på honom, jag visste att han var på gränsen och hotade gå över när som helst, och när han skaffade ett rep och jag hörde misstänkta ljud från vinden visste jag vad det gällde. Man har ju lärt sig av seglandet vad minsta ljud från riggen ljud betyder och i synnerhet dess varningssignaler. Hade jag kommit en sekund senare hade han varit förlorad. I stället för att sträckas och krossa nacken fångade jag upp honom. Sedan var han lätt att övertala att äntligen lämna sitt gamla liv bakom sig.

Juniper Kände ni markisinnan och hennes skyddsling, den unga Pepita?

Alvarado Inte alls. Men La Perichole kände jag desto bättre.

Juniper Hur så?

Alvarado Jag hörde aldrig till hennes älskare, lika litet som onkel Pio gjorde det. Men hon var ju i årtal vicekungens älskarinna, hon fick ju tre barn med honom, två döttrar och en svagsint son som var sjuklig – ja, du vet ju, han hörde ju också till de förolyckade. De brukade ha banketter till sent på kvällarna, och ibland så bjöd vicekungen in extra gäster, som Don Jacinto, vår ärkebiskop, och även mig. Onkel Pio var ej sällan med han också, och vi hade utomordentligt givande nätter tillsammans under lärt prat om hela litteraturen och teatern – onkel Pio var ju landets

lördaste man, och Don Jacinto stod honom inte långt efter, men i centrum var alltid naturligtvis Camila Perichole, eller Micaela Villegas, som hon egentligen hette. Hon var ju Perus drottning som alltid stod i alla händelsers centrum, och även i intellektuella sammanhang och heta debatter var hon lysande. Onkel Pio hade ju uppfostrat henne och i princip skapat henne. Han drog henne upp från rännstenen och gjorde henne till något som hon aldrig annars hade kunnat bli.

Juniper Hur stod hon i förhållande till markisinnan och hennes skyddsling Pepita?

Alvarado Hon skämde ut markisinnan på teatern och gav henne ett ännu sämre rykte än hon själv hade, aldrig hade folk skrattat så mycket på teatern som när La Perichole parodierade henne, markisinnan levde ju på sina svagheter, en var den otacksamma dottern som var en värdelös nolla, och den andra svagheten var flaskan. Men hon var en god fru som gjorde mycket gott, och efteråt ångrade sig Camila och gick till Canossa till henne för att be om ursäkt. Camila blev då överväldigad av att markisinnan inte hyste det minsta agg mot henne hur mycket hon än hade förödmjukat henne, och hon smälte som vax i markisinnans händer och blev hennes enda beundrare. Hon talade ofta med mig om detta. Hon kunde aldrig få nog av sin högaktning för hennes varma storsinnet. Det var väl en sida av markisinnan som ingen annan här i landet fick någon inblick i.

Juniper Min känsligaste fråga till er gäller bron. Om ni själv vägrade gå över den med era djur, hur kunde ni då tillåta att de andra gick över den?

Alvarado Det bara blev så. Det var närmaste vägen och den bekvämaste för dem att gå till fots. Mina djur var för digert packade och skulle ha vacklat på bron och kanske snubblat och fallit över. Det hade varit dumt att ta den risken. Men till fots var det ingen risk. Men varför följde inte ni med dem? Skulle ni inte ha gjort det? Var det något som höll er tillbaka?

Juniper Det har jag själv grubblat och undrat över ända sedan det hände. Varför dem och inte jag? Bron passerades ju dagligen av hundratals personer, och inte ens vicekungen eller ärkebiskopen hade någonsin tvekat att vandra över den. Det var ju en oskriven lag att det var en bro som aldrig kunde brista. Varför brast den då och under just dessa fem? Och varför skonades jag? Var det för att jag skulle få kunna skriva deras bok och uttrannsaka hemligheten med detta oformligt mystiska öde?

Alvarado Har ni någon aning?

Juniper Jag har suttit i dagar med La Perichole och diskuterat saken med henne. Hon förlorade ju sina närmaste två anförvanter, sin onkel och sin son, medan det bara var hon av dem, menar hon, som hade förtjänat att få dö och som även gärna hade gjort det. Onkel Pio sökte ju upp henne i bergen bara för att erbjuda sig att få ta hand om hennes son och ge honom ett tryggt och anständigt liv i Lima, hans resa och gärning var en behjärtansvärd självuppoffring, och så straffades han på detta sätt. Och markisinnan? Vad hade hon gjort annat än gott? Och hennes skyddsling, en ung nunna och fullkomlig oskuld? Och det lilla barnet? Och Esteban, som jag själv såg hur han erbjöd sig att överta gossen från onkel Pios axlar, då onkel Pio var trött och hade burit honom länge. Även hans livs sista gärning var en självuppoffring, och han hade precis bestämt sig för att inleda ett nytt liv med er och göra en ordentlig

omstart, när detta inträffar. Även markisinnan hade försonat sig med sitt öde, med La Perichole och väckt hennes beundran och tillgivenhet och med sin dotter borta i Spanien och såg livet an med tillförsikt och glädje, då dottern var på väg hem igen. Det är obegripligt. Hur jag än försökt skönja någon mening med det hela har jag bara funnit motsatsen.

Alvarado Är boken färdigskriven?

Juniper Så gott som.

Alvarado Risken är att dess berömliga sanningsenlighet med påvisandet att ingen av de förolyckade förtjänade att dö men enbart motsatsen, och att det inte kunde påträffas någon tillstymmelse till någon Herrens mening med det hela, skulle kunna tas onådigt upp av kyrkan.

Juniper Vill ni också varna mig?

Alvarado Har andra gjort det?

Juniper La Perichole.

Alvarado Hon har rätt. Jag känner samma sak. Denna historias noggranna upptecknande kan bli farligt för er, då kyrkan kan misstolka avsikten och meningen.

Juniper Men där finns ingen mening utom att framhålla en upphöjande vittnesbörd om de fem förolyckade.

Alvarado Som protest mot det orättvisa ödet? Men ni gav er in på uppgiften med syftet att uppdaga någon metafysisk mening. Om ni inte finner någon sådan har företaget havererat genom bakladdning.

Juniper Men jag är skyldig dem deras historias sanning.

Alvarado Jag har varnat er, och La Perichole har varnat er.

Juniper Jag kan inte vända tillbaka. Jag har gått för långt ut på bron för att kunna återvända.

Alvarado Ni ämnar alltså göra dem sällskap?

Juniper Ingen kan hindra mig. Jag borde ha följt med dem från början. Jag skonades bara för att få möjlighet att vittna om deras oskuld och helighet.

Alvarado Och så blir ni helig själv. Jag beklagar er.

Juniper Men arbetet gör mig lycklig, och jag tror även de alla fem var lyckliga när de plötsligt avbröts mitt i sin framgång.

Alvarado Vi ses i katedralen, broder. Lycka till. Själv lämnar även jag allting bakom mig men för att aldrig återvända. Esteban hade velat ha det så, och även ni borde ha låtit de förolyckade få fortsätta sin egen väg i fred.

Juniper Det får vi se. Jag har gjort vad jag måste göra, då ingen annan kunde göra det. Lycka till själv, kapten.

Alvarado Tack, broder. (*De skakar hand där vid bordet, och broder Juniper bryter upp. Kaptenen sitter kvar och fortsätter pokulera och umgås förstrött med klientelet.*)

Scen 4. Inkquisitionen.

Broder Juniper är ställd inför en tribunal av kåpklädda inkvisitorer
anförda av Don Jacinto, Perus ärkebiskop.

Jacinto Vi har kallat dig hit, broder Juniper, bara för att be dig svara på de frågor vi har med anledning av din bok.

Juniper Jag står till ert förfogande och har ingenting att dölja.

Jacinto Vad menar du egentligen med att ha skrivit och spridit denna bok?

Juniper Jag ville göra de förolyckade rättvisa och genom att noggrant utforska deras öden, som alla hade med varandra att göra, försöka finna någon mening och helst någon metafysisk sådan med deras tragedi.

Jacinto Fann du någon sådan?

Juniper Nej, men jag har inte gett upp ännu.

Jacinto Så du tänker fortsätta driva denna sak vidare?

Juniper Varför inte? Jag har bara försökt göra gott, och ingen välgärning kan anses högre än att göra gott för de avlidna, då de varken kan tacka, belöna eller ge dig någonting i gengäld.

Jacinto Ditt uppsåt må ha varit gott, och vi känner dig som en from och beskedlig munk som bara har gjort gott hittills, men finner ändå tendensen i ditt bokverk betänklig.

Juniper Varför det?

Jacinto Ser du inte själv att du ifrågasätter hela den teologiska och gudomliga världsordningen med att ifrågasätta meningen med dessa fem människors undergång?

Juniper Just för att den verkade så meningslös sökte jag desto ivrigare efter någon mening med den.

Jacinto Men du fann ingen?

Juniper Inte hittills.

Jacinto Och vad tror du dig kunna finna för eventuell mening?

Juniper Det kan jag inte veta så länge jag inte har funnit den.

Jacinto Och hur skulle du kunna finna den, när de alla fem är döda, så att ingen av dem på något sätt kan besvara dina frågor och tvivel? Eller menar du dig kunna få något ytterligare svar och kompletterande uppgifter från någon av de överlevande? Kapten Alvarado har lämnat landet och lär knappast komma tillbaka någonsin, och den ryktbara skådespelerskan i fråga lever helt isolerad i sitt kloster och har ingenting mera att säga. Hur tror du då du kan få något ytterligare svar på ditt ifrågasättande av meningen med det hela?

Juniper Jag medger att det ser illa ut.

Jacinto Och då står vi inför ett problem, min gode broder Juniper. Du har ställt den gudomliga världsordningen i fråga, och ditt misslyckande med att finna någon mening i vad som har hänt hotar och utmanar den teologiska världsbilden, så att man kan anse den filosofiskt förnekad. Erkänner du detta?

Juniper Jag erkänner att det finns frågetecken men att dessas problem kan lösas.

Jacinto Men du kan inte lösa det. Därmed är din utmaning och trots mot vår världsordning ett faktum, som vi inte kan acceptera. Den utgör i själva verket en grund för, jag bävar inför att uttrycka ordet, ateism.

Juniper Det anser inte jag.

Jacinto Men det är ett faktum, broder Juniper, som inte kan förnekas. Det är nästan ren matematik. Allt i din bok går ut på att påvisa att de fem förolyckades död i själva verket var den mest meningslösa och gudlösa orättvisa.

Juniper Kan ni själva påstå något annat?

Jacinto Du erkänner det själv! Men ett sådant förnekande av den gudomliga rättvisan och den allestädes närvarande gudomliga världsordningen är ett brott mot den kyrka du tillhör.

Juniper Ni förstår inte. Ni har missuppfattat denna bok. Den är enbart ämnad som en dokumentation av dessa fem oskyldiga och goda människors öde för deras goda namns skull och i den allmänmänskliga humanismens namn. Någon annan mening har jag inte haft med boken.

Jacinto Men du har själv erkänt att du sökte en gudomlig mening med deras gåtfulla öde utan att finna den.

Juniper Det är riktigt, men det betyder inte att den måste vara obefintlig.

Jacinto Men det faktum att du inte kunnat spåra den hur du än försökt måste tolkas som ett försök till bevis för att den varit obefintlig.

Juniper Ni förstår inte.

Jacinto Nej, broder Juniper, det är du som inte förstår. Du ser inte helheten i vad du själv har skrivit. Du förstår inte att vad du skrivit är en obestridlig formel och bevisning för att Gud inte kan existera.

Juniper Det var aldrig min mening!

Jacinto Men det är resultatet, som tyvärr inte kan förnekas, så länge denna bok finns. Därför måste vi förstöra den.

Juniper Då mördar ni en gång till de fem oskyldiga människor som redan förolyckats.

Jacinto Det är ditt fel. Det är du som har skrivit boken. Vi måste göra det för kyrkans skull.

Juniper Ser ni inte att ni i så fall i själva verket angriper och gräver er egen kyrkas grav?

Jacinto Hur då?

Juniper Genom virtuellt självmord i förintelsen av dess trovärdighet.

Jacinto Broder, inser du inte att du har blivit kättare?

Juniper Genom att dokumentera sanningen?

Jacinto Genom att framhålla konsekvenserna av den. Du medger icke själv att du gjort det, då det inte varit din ursprungliga mening, men resultatet är oförnekligt. Den bok som uppvisar denna helhetsbild kan inte tillåtas existera och ej heller dess upphovsman, så länge han inte kan förneka sitt verk.

Juniper Vad ämnar ni göra?

Jacinto Om du vidhåller sanningen i denna bok måste vi bränna dig med boken på bålet.

Juniper Ni inser inte vad ni gör.

Jacinto Vi har inget val. Vi är kyrkans tjänare och lever endast för den vilket även du gjorde tills du gjorde dig skyldig till denna bok.

Juniper Don Jacinto, du är blind och ser inte att du är det!

Jacinto Jag varnade dig från början för att gräva i detta mysterium, ty jag såg att intet gott kunde komma därav. Nu när du ändå framhärdat i att genomföra din undersökning framstår det till allas vår fasa att summan av din undersökning är förnekandet av grunden för den heliga kyrkans existens. Vi beklagar dig, broder Juniper.

Juniper Nej, Don Jacinto, det är jag som måste beklaga er. Jag har alltid tjänat min kyrka i osviklig tro och fromhet och vinnlagt mig om att bara göra gott genom hela livet, vilket ni alla kan vittna om. Denna bok är kanske mitt livs främsta och mest bestående välgärning, ty inget verk kan anses vara mera gott än en välgärning mot de döda. Och jag varnar er. Ni kommer inte att kunna utplåna denna boks existens, ty om ni förstör de exemplar som ni finner tillgängliga kommer övriga exemplar att gömmas undan och bevaras och desto säkrare leda till nytryck. Och då kommer detta ert brott mot fromheten och humanismen att anklaga er och kyrkan.

Jacinto (högt) Ni har hört kättarens försvarstal! Han vägrar ta tillbaka ett ord av vad han har skrivit! Hur lyder er dom?

Munkarna Han har dömt sig själv till bålet.

Juniper Jag har ingenting mera att säga, ty vad jag redan har sagt kommer att bestå även när ni allesammans är borta. Jag inser att det inte finns något hopp för er eller er kyrka, så som ni behandlar den, vilket inte hade varit möjligt hemma i Italien, där jag kommer ifrån, som alltid vägrat etablera någon inkquisition.

Jacinto Nu pratar du i nattmössan. Brände inte den helige fadern i Rom Giordano Bruno på bål genom inkquisitionen?

Juniper Jo, och även det var ett misstag som kyrkan kommer att få anledning att bittert ångra och beklaga, när Giordano Bruno enligt egen utsago kommer att visa sig ha fått rätt om tre hundra år.

Munkarna (rasande) Kättare! Kättare!

Jacinto Han har dömt sig själv! För ut honom!

(Några av de från topp till tå svartkåpklädda munkarna griper Juniper och för ut honom under upprörda diskussioner och tilltagande tumult. Don Jacinto drar sig tillbaka.)

Scen 5. Ett kloster.

La Perichole sitter som vanligt beslöjad ensam i betraktelser vid en vacker trädgård, när en ung dam gör entré och kommer fram till henne.

Clara Camila Perichole?

Perichole Ja. Vem är ni?

Clara Man sade mig att man kunde finna er här. Vi hade en gemensam vän.

Perichole Ni verkar inte alls höra hemma här. Kommer ni från Spanien?

Clara Ja, jag anlände i förra veckan därifrån.

Perichole Men vem är ni, och hur känner ni mig?

Clara Jag känner er inte, men min mor kände er.

Perichole (börjar ana) Markisinnan av Montemayor?

Clara Ja. Hon var min mor.

Perichole (får något drömskt över sig genom gamla minnen) Hon var en ädel kvinna. Alla gjorde narr av henne och även jag, men ingen förstod vidden av hennes storsinhet och ädla generositet.

Clara Även jag var orättvis mot henne genom min avskyvärda otacksamhet. Efter hennes död har det inte gått en dag utan att jag skämts över mitt orättvisa förakt för henne.

Perichole Ni minns henne ändå. Många har redan glömt henne.

Clara Även ni minns henne.

Perichole Men efter oss skall ingen minnas henne.

Clara Bringades det någonsin någon klarhet i hur olyckan alls kunde äga rum?

Perichole En from italiensk munk, som gjort mycket för indianerna i bergen, lade alla klutar till för att gå till botten med alla detaljer i olyckan och arbetade länge på en bok som skulle förklara allt, men han brändes på bål, och hans bok brändes med honom.

Clara Men en bok förgås inte så lätt. Det brukar alltid dyka upp okända kopior.

Perichole De är i så fall förträngda och lagda under index. Han blev exkommunicerad som kättare, och ingen vågar befatta sig med sådana farliga saker. Nej, min lilla syster, den boken kommer vi aldrig att få se. Kanske någon upptäcker den och drar fram den i dagen i en mera upplyst framtid, men vi får nöja oss med att vara de enda som ännu minns er moder.

Clara Och de andra som förgicks? Hade de inga anhöriga?

Perichole Syster Pepita var en enkel klosternovis utan familj. Bara er mor kom henne nära. Esteban var ensam efter förlusten av sin bror. Endast jag kände väl onkel Pio. Och min son är väl idag inte längre ihågkommen ens av sina systrar i Spanien. Jag är rädd att vi är helt ensamma om vad endast vi ännu vet och minns av olyckan.

Clara Men vad var då meningen med den?

Perichole I jakten på ett svar på den frågan förverkade broder Juniper sitt liv. Men ett vet jag. Er moder älskade er verkligen.

Clara Ja, det vet jag att hon gjorde.

Perichole Och jag vet att onkel Pio älskade mig. Esteban älskade sin broder Manuel, som även älskade mig och dog för sin kärlek, och jag älskade min stackars sjuke son. Och på något sätt, lilla syster, (*omfamnar henne*) är denna kärlek ändå något som består och det enda som består. När även vi är döda och glömda så har dock även vi en gång älskat och det innerligt tillräckligt för att det ändå skall räcka till en evighet och bli över. Allt det andra må glömmas, men detta kan aldrig glömmas men kommer alltid att leva vidare. Våra namn betyder ingenting, våra gärningar betyder ingenting, våra öden betyder ingenting, men har vi bara älskat betyder det allt. Det, lilla syster, tror jag är meningen som broder Juniper letade efter och aldrig gav upp sökandet efter, fastän han brändes på bål.

Clara Vad ni säger, stora syster, verkar på något sätt rimligt. Fastän jag aldrig besvarade min moders kärlek vet jag och känner jag ännu idag att hon ännu lever genom den.

Perichole Precis. Låt oss leva för vår kärlek så länge vi lever, min vän, ty det är det enda vi har att leva för. (*fortsätter omfamna henne, och de förblir tillsammans.*)

Slut.

Göteborg 30 januari 2016

Efterskrift.

Bron vid San Luis Rey på vägen mellan Cuzco och Lima brister den 20 juli 1714 under fem gående personer på väg över den. En sjätte person, en viss broder Juniper, som skulle ha gått med dem över bron, blir av en händelse kvar vid brofästet och ser hela skeendet utan att kunna göra något. Han beslutar att i efterhand försöka finna någon andemening med katastrofen genom att noggrant utforska de fem förolyckades liv och vad de hade haft med varandra att göra. Resultatet nedtecknas i en bok, allt enligt en roman utgiven 1927 av Thornton Wilder, som filmatiserats två gånger, andra gången så sent som 2004 av en irländsk kvinnlig regissör med premiär i Spanien, vilken film mötte så gott som kompakt brist på förståelse hos publiken, som svek den med kritikerna, som sågade den. Likväl förblir den en av de vackraste filmer som gjorts.

Filmen liksom romanen domineras helt av markisinnan av Montemayor, praktfullt spelad av Kathy Bates, medan vi valt att inte ta henne med i detta kammerspel utom som desto mera omtalad. Romanen nämner rättegången mot broder Juniper bara i förbigående, medan filmen nästan domineras av denna, då den löper i portioner genom hela filmen. Vicekungen Don Andrés, en lika historisk person som La Perichole, har vi valt att inte medtaga alls. Boken är en omistlig klassiker inte bara för sitt bestickande ämne utan framför allt för sitt utomordentligt vackra språk, som är som poesi hela vägen. Det är ingen stor bok, den är inte ens på 150 sidor, men den är ytterst koncentrerat skriven och förtjänar att läsas hur många gånger som helst, då man varje gång måste upptäcka nya väsentliga detaljer. Kännare av den har rekommenderat läsare att läsa om den minst en gång om året. Här i pjäsen har vi valt att frångå både romanens och filmens form för att i stället finna en egen ännu mera komprimerad i kammerspelet.

